

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ
Й ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ
ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ»**

25 квітня 2023 року

**Херсон
(Кропивницький)**

УДК: 640.4

Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково–практичної конференції (м.Херсон, 25 квітня 2023 р.) / за ред. доц. Нікітенко К.С. Херсон (Кропивницький): ХДАЕУ, 2023. 172 с.

У матеріалах конференції розглянуто економічні, екологічні та організаційні аспекти розвитку потенціалу підприємств туристичної індустрії та суміжних галузей в умовах світової економічної кризи. Досліджено менеджмент підприємств індустрії гостинності в умовах світової фінансової кризи: виклики й можливості, сильні та слабкі сторони. Висвітлено інноваційні технології та менеджмент якості продукції та послуг готельно-ресторанного, туристичного та рекреаційного бізнесу. Визначено сучасні тренди розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму та готельно-ресторанного бізнесу в Україні та світі. Проаналізовано заходи щодо удосконалення маркетингового комплексу підприємств індустрії гостинності.

Призначено для науково-педагогічних працівників, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, представників органів влади, громадських організацій та підприємств.

Матеріали доповідей друкуються в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за їхній зміст, достовірність наведених фактів, посилань тощо.

*© Херсонський державний аграрно-економічний університет
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Кирилов Юрій Євгенович – доктор економічних наук, професор, ректор Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Грановська Вікторія Григорівна – доктор економічних наук, професор, перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Лавренко Сергій Олегович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Кириченко Наталя Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, декан економічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Нікітенко Катерина Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Бойко Вікторія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Жосан Ганна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та інформаційних технологій Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Палічев Юрій Федорович - директор громадської спілки «Дорога вина та смаку Херсонщини»;

Фомішина Віра Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри зовнішньоекономічної діяльності Херсонського національного технічного університету;

Курбацька Лариса Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету менеджменту і маркетингу Дніпровського державного аграрно-економічного університету;

Колесніченко Юлія Сергіївна – директор ресторану Пан-Атаман, м.Олешки;

Яніна Гаврилова – Голова правління громадської спілки «Всеукраїнська асоціація гідів», член Експертної ради при ДАРТ.

ЗМІСТ

Секція: «Економічні, екологічні та організаційні аспекти розвитку потенціалу підприємств туристичної індустрії та суміжних галузей».. 10*Балджи М.Д., Павлова Д.А.*

ПЕРЕВАГИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ..... 10

Круковська О.В.

НОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ПОСЛУГАМИ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ НА КОРПОРАТИВНОМУ РІВНІ ГОТЕЛІВ І РЕСТОРАНІВ..... 12

Круковська О.В., Колесніченко К.А.

СУЧАСНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПОВЕДІНКОЮ ПЕРСОНАЛУ..... 15

Микитас А.С., Аверчева Н.О.

ВІДНОВЛЕННЯ СФЕРИ АГРОТУРИЗМУ У ПІСЛЯВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ..... 18

Шаумян О.Г., Лупов І.І.

АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ 22

Яровий В.Ф.

ЧИ МОЖЛИВА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ БЕЗ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ..... 24

Секція: «Стратегічні напрями формування та розвитку національного туристичного продукту і готельно-ресторанного бізнесу в умовах воєнного та поствоєнного стану»..... 30*Бойко В.О., Кривенко Д.С.*

ВІДНОВЛЕННЯ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 30

Верецька О.Я., Нікітенко К.С.

ВИННИЙ ТУРИЗМ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 33

Дзюндзя О.В.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ..... 36

Дуб В.В., Терешкін О.Г., Крамаренко Д.П.

«РУССКІЙ ВОЄННИЙ КОРАБЛЬ» ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ..... 39

<i>Нікітенко К.С.</i> РЕАЛІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	43
<i>Онищук Н.В.</i> ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ.....	46
<i>Шаумян О.Г., Катуніна І. С.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	49
Секція: «Менеджмент підприємств індустрії гостинності в умовах світової фінансової кризи: виклики й можливості, сильні та слабкі сторони».....	52
<i>Польова Л.В., Вичівський П.П.</i> ГОТЕЛЬНИЙ БІЗНЕС В МІСТІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.....	52
<i>Постова В.В., Лозна С.В.</i> СУЧАСНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ЗАКЛАДАХ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	55
Секція: «Інноваційні технології та менеджмент якості продукції та послуг готельно-ресторанного, туристичного та рекреаційного бізнесу».....	59
<i>Tomalia Tetiana, Madera Oleksandr</i> IMPLEMENTATION OF THE TOTAL QUALITY MANAGEMENT SYSTEM IN HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS INSTITUTIONS.....	59
<i>Аверчева Н.О.</i> ЯКІСТЬ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИЗМУ.....	62
<i>Баранова К.А., Яровий В.Ф.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМ НА БАЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ТУРИЗМУ.....	67
<i>Босецька Н.Г.</i> ТЕХНОЛОГІЯ СЬОГОДЕННЯ ТА МАЙБУТНЬОГО.....	70

Миронов Ю.Б. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ.....	73
Прилена Н.В., Ильчук А.В. ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ СТРАВИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ТЕХНОЛОГІЇ SOUS VIDE В ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	75
Секція: «Сучасні тренди розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму і готельно-ресторанного бізнесу в Україні та світі».....	77
Нлаватська Yuliia, Ustinova Yelyzaveta UKRAINIAN DISHES THAT SPEAK OF UKRAINE: THE GASTRONOMIC FRONT.....	77
Богадъорова Л.М., Котилевич О.Ю. ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В БАСЕЙНІ РІЧКИ ПІВДЕННИЙ БУГ.....	80
Богашко О.Л. МЕТОДИ ПРОСУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРОМИСЛОВОГО ТУРИЗМУ.....	84
Бокшань Г.І. КОНТРОВЕРСІЙНА ФІЛОСОФІЯ ТУРИЗМУ У ЗБІРЦІ ЕСЕЇВ АЛЕНА ДЕ БОТТОНА «МИСТЕЦТВО ПОДОРОЖІ».....	87
Бокшань Г.І., Чамор Т.В. НЕТРАДИЦІЙНА ВІЗІЯ МАНДРІВ У ЗБІРЦІ ГАЛИНИ ПАГУТЯК «СКАМ'ЯНІЛИЙ КОРАБЕЛЬ».....	90
Вичівський П.П., Польова Л.В. КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ НАЛАГОДЖЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ.....	94
Гладюк А.В., Макухіна С.В. РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	97
Кан О.Ю., Безпалова Ю.О. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ STREET FOOD ЗАКЛАДІВ ТА НОВІ ІДЕЇ У ВУЛИЧНІЙ ГАСТРОНОМІЧНІЙ КУЛЬТУРІ.....	99

<i>Миргородська О.Л., Бобух М.</i> ЕКСТРЕМАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК СВІТОВИЙ ТРЕНД.....	103
<i>Пристемський О.С., Себро О.О.</i> РОЗВИТОК РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ РЕГІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНОЇ СИСТЕМИ.....	105
<i>Стрікаленко Т.В., Стрикаленко Є.А.</i> ПОШИРЕННЯ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПОЛІТИКИ WELLNESS-ГОТЕЛІВ.....	107
<i>Терещук Н.В.</i> СТРУКТУРА ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	110
<i>Цвілий С.М., Каптюх Т.</i> КОНЦЕПЦІЯ СТІЙКОГО ТУРИЗМУ В ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	113
<i>Чорна Л.В.</i> ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	115
<i>Шаумян О.Г., Баранова К.А.</i> СОЦІАЛЬНА КОРЕЛЯЦІЯ ТУРИЗМУ З ІВЕНТ-МЕНЕДЖМЕНТОМ.....	117
<i>Шаумян О.Г., Кудрявченко Г.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	120
<i>Шаумян О.Г., Рзаєва Е. Р.</i> СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	122
<i>Юрченко А.Ю., Танклевська Н.С.</i> РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	125
Секція: «Удосконалення маркетингового комплексу підприємств індустрії гостинності».....	127
<i>Заневський І.П., Заневська Л.Г.</i> ЕЛЕКТРОННИЙ ОСВІТНІЙ РЕСУРС З МАРКЕТИНГУ ТУРИЗМУ ДЛЯ МАГІСТРАТУРИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	127
<i>Мартіянова Д., Мазуренко В., Бойко Л.М.</i> NOMINATION TRENDS OF KHERSON HOSPITALITY INSTITUTIONS...	131

Секція: Фінансово-облікове забезпечення функціонування індустрії гостинності..... 133*Карнаушенко А.С., Смолінкіна О.І.*КРИПТОВАЛЮТА ЯК ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ: РИЗИКИ ТА
МОЖЛИВОСТІ..... 133**Секція: «Інформатизація бізнес-процесів індустрії гостинності»..... 135***Катуніна І.С., Яровий В.Ф.*НОВІТНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ ІНДУСТРІЇ
ГОСТИННОСТІ..... 135*Постова В.В.*ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ..... 138**Секція: «Інноваційні технології навчання в професійній освіті
майбутніх фахівців сфери гостинності»..... 142***Бойко Л.М.*ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ
НАВЧАННІ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ..... 142*Варнавська І.В.*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 144

Гарбар І.М.

ВПЛИВ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ НА ГОСТИННИЙ БІЗНЕС..... 147

Макухіна С.В.

ГЛЮТОНІЧНИЙ ДИСКУРС: СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ..... 149

*Несін Ю.М.*ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА
ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИХ МОВ..... 151*Плачинда Т.С.*ФІЛОСОФСЬКА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ
ГОСТИННОСТІ..... 153

Черненко Н.І. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	156
Секція: «Об’єкти індустрії гостинності, архітектура та дизайн».....	159
Sovach Kateryna, Boiko Anastasiia MODERN DESIGN TRENDS IN THE RESTAURANT BUSINESS.....	159
Баранова К., Миргородська О.Л. ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРИ ВІДПОЧИНКУ ФІНЛЯНДІЇ.....	162
Катуніна І., Миргородська О.Л. АРХІТЕКТУРА ВІДПОЧИНКУ НІДЕРЛАНДІВ.....	164
Лугов І.І , Яровий В.Ф. ОБ’ЄКТИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ: АРХІТЕКТУРА ТА ДИЗАЙН.....	166
Скрипник П.І., Цинківська І.І., Крижановська О.Т. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НПП «ГОЛОСІЇВСЬКИЙ « ЯК ОБ’ЄКТА ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	169

Шаумян Олена Геворківна

к.психол.н., доцент

доцент кафедри професійної освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет

м. Херсон (м. Кропивницький)

Катуніна Ілона Сергіївна

студентка 3 курсу

кафедри готельно-ресторанного та

туристичного бізнесу й іноземних мовка

Херсонський державний аграрно-економічний університет

м. Херсон (м. Кропивницький)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Повномасштабне вторгнення ворога до України справило значний вплив на всі сфери діяльності, зокрема, й на сферу туризму. Туристична індустрія, котра намагалась зробити конкретні кроки для віновлення після пандемії COVID-19, знов зазнала сильного удару по ній після 24 лютого 2022 року. Цей сумний початок повномасштабного вторгнення до України призвів українців та іноземних туристів до забуття на якийсь час про туризм. Замість туристичних подорожей та відпочинку, поїздки за кордон стали вимушеними, виключно за потребами війни. Але значних збитків зазнала не лише туристична індустрія України, а й в'їзний туризм Європи, Єгипту, Туреччини, Йорданії та ОАЕ.

Навіть в умовах наявних обмежень українці продовжують, і тепер вже з більшою цікавленістю та захопленням відкривати свою рідну країну. Виїзний туризм після року повномасштабного вторгнення вже також починає потроху набирати обертів, проте, його не порівняти з довоєнним.

Війна в Україні з агресором, що триває вже дев'ятий рік теє є своєрідним піаром для країни. Прикладом для України – є країна Хорватія, в якій туризм майже припинився в 1990-х роках ХХ століття під час колишньої війни. Після завершенні війни була розпочата масова піар кампанія Хорватії, її раніш невідомих туристам «родзинок» туризму.

Про пляжні локації Хорватії писали в іноземних виданнях. Продовжували цю діяльність блогери та соціальні медіа. Країною зацікавилися великі круїзні компанії, міжнародні туроператори та мережеві готелі. І це позитивно вплинуло на економіку країни [1].

Хорватія є не єдиною країною, що опинилася в таких умовах. Серед країн, які розвивали туристичну індустрію під час воєнного та поствоєнного періоду були зокрема: Ізраїль, Грузія, Німеччина, Кіпр.

Через події, пов'язані з війною Україну вже й так пізнають в світі, а саме: наш героїзм та сміливість; не байдужість до ближнього; цікаві туристичні місцевості, які прославляються через важкі бої або багаторазові попадання

туди. Наприклад, відома с. Чернобаївка, яке знаходиться в Херсонській області. Яка сьогодні вже є бажанням іноземних туристів потрапити туди. Їхню увагу захоплюють історичні подробиці весни 2022 року, а ще прагнення побачити власними очима наслідки руйнувань.

Українцям доводиться зберігати уламки від ракет, згорілу ворожу техніку, пропагандистські плакати, щоб як настане час, занурити іноземних туристів до цієї атмосфери та дізналися про несамопитий супротив українського народу. Наприклад, Миколаївський зоопарк, який пережив вже три війни, зберігає залишки та влучання ракет, щоб туристи, які потроху повертаються до нього змогли побачити, якої ціною і люди, і тварини змогли вистояти.

Ключовим питанням для української туристичної галузі у післявоєнний період можуть стати такі напрями, на яких наголосила Державна агенція з розвитку туризму:

- сформулювати нові змісти для внутрішнього туризму, зокрема «Для чого ми подорожуємо Україною?»;
- після війни, коли на Сході України стане безпечно, відомство має намір розвивати туризм в Донецькій та Луганській областях;
- планується розробка туристичних програм по місцям військової слави Збройних сил України [2].

Так, поствоєнний розвиток туризму є новим сенсом туристичних напрямків, нової «історичної» спадщини та об'єктів. Оздоровлення функціонування галузі бажано здійснювати з регіонів, які найменше постраждали від війни. З метою формування туристичного підґрунтя для прийому туристів.

На думку дослідників, інвестиційні потоки мають спрямовуватися від Заходу на Південь, а потім й на Схід: від Львова до Одеси та Києва, а далі – інші регіони. Щоб поступово відновити туристичну індустрію після звільнення та розмінування територій.

У звільнених містах до розвитку туризму слід залучати певні державні органи: Інститут національної пам'яті та Державне агентство розвитку туризму. А туристичні маршрути мають вибудовуватися з урахуванням того, що це місця трагедій людства, а не лише України [3].

Для розвитку туризму Україна все ще має достатньо рекреаційних ресурсів та відповідних послуг. Відновлювати його слід з урахуванням минулого досвіду, акцентуючи на сучасних тенденціях сьогодення. Це вже роблять українські туристичні організації, які встигли адаптувалися до реалій війни [4].

Нині необхідно займатися активним просуванням України щодо її туристичного потенціалу, будувати нові плани, залучати до цього процесу міжнародних партнерів тощо.

Отже, перспективами повоєнного відновлення сфери туризму в Україні є розвиток ділового, освітнього, культурного, історичного та воєнного туризму.

Крім того, враховувати розробку та реалізацію програм підтримки суб'єктів туристичної діяльності; підвищення інтересу іноземних туристів до пам'ятних маршрутів та повоєнних символічних місць. У контексті побудови успішної туристичної індустрії Україна має вивчити досвід інших країн, яким вдалося зробити сферу туризму ефективною. Проблеми перспективам розвитку туристичної індустрії в післявоєнний період слід приділяти увагу сучасним науковцям та практикам

Список літератури

1. Дворська І. Туристична галузь після війни: чи можлива реанімація та антикризове управління? URL:<https://blog.liga.net/user/idvorskaya/article/44952> (дата звернення: 11.04.2023).
2. Чорний О. Найкращі часи – попереду. Що відбувається з туризмом в Україні під час війни. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/samye-rkie-vremena-vpered-i-proishodit-turizmom-1657645856.html> (дата звернення: 10.04.2023).
3. Кириченко С. Подорожі та війна: якою буде туріндустрія після перемоги. URL:<https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/21/689436/> (дата звернення: 09.04.2023).
4. Баженова С., Пологовська Ю., Бикова М. Реалії розвитку туризму в Україні на сучасному етапі. *Наукові перспективи*. 2022. № 5 (23). С. 168–180.